

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci **žalobkyně: O. H.**, zastoupené Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Františkánská 7, 301 00 Plzeň, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ze dne 30. 9. 2003, č. j. OAM-4762/VL-07-08-2003, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 2. 2004, č. j. 24 Az 2158/2003-18,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 30. 9. 2003 zamítl žalovaný žádost žalobkyně o azyl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí ministra vnitra žalobkyně citovala četná ustanovení správního řádu, která žalovaný podle jejího názoru porušil. Porušena byla podle žalobního tvrzení i ustanovení § 12 a § 91 zákona o azylu, ovšem ani zde žalobkyně neuvedla, v čem konkrétně spatřuje tato porušení. Co do skutkových tvrzení odkázala žalobkyně na obsah správního spisu a navrhla, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě žalobu zamítl rozsudkem ze dne 24. 2. 2004. V řízení před správním orgánem neshledal vady vytýkané žalobkyní ani jiné vady,

pro které by měl napadené rozhodnutí zrušit; v odůvodnění rozsudku se rovněž ztotožnil se žalovaným v posouzení důvodu, pro nějž byla žádost žalobkyně o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Ze správního spisu vyplynulo, že žalobkyně požádala o azyl výlučně z obavy před výhrůžkami známých svého někdejšího přítele a ve snaze legalizovat svůj pobyt v České republice poté, co jí bylo uděleno správní vyhoštění. Správní orgán po provedeném řízení usoudil, že tyto důvody nesvědčí o pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, a krajský soud mu dal po přezkoumání napadeného rozhodnutí v rámci žalobních bodů svým rozsudkem za pravdu.

Proti zamítavému rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (stěžovatelka) včas kasační stížnost založenou na důvodech uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Nesprávné posouzení právní otázky spatřuje stěžovatelka v tom, že navzdory závěrům správního orgánu i soudu jsou u ní dány důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu: jak uvedla v pohovoru před správním orgánem, byla na Ukrajině pronásledována osobami ze zločineckých struktur. Neobrátila se však na policii, neboť si byla vědoma spojení organizovaných zločineckých struktur s policií a byla si jista tím, že nemá šanci zajistit pro sebe ochranu. Stěžovatelka je přesvědčena o tom, že se státní aparát v její vlasti podílí na činnosti zločineckých struktur a diskriminuje ji právě proto, že nepatří do státem podporované sociální skupiny členů zločineckých struktur. Upozornila na to, že podle Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka mohou být za pronásledování považovány i diskriminační činy soukromých osob, pokud je státní orgány vědomě tolerují, odmítají jim čelit nebo nejsou schopny zajistit účinnou ochranu.

Dále se stěžovatelka dovolávala kasačního důvodu obsaženého v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Žalovaný podle ní provedl nedostatečné dokazování; nepřihlédl přitom k velmi omezeným možnostem stěžovatelky coby žadatelky o udělení azylu, jak prokázat pronásledování v zemi původu. Krajskému soudu stěžovatelka vytkla to [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], že nepřezkoumal dodržení procesních předpisů ze strany žalovaného, což učinit měl, byť stěžovatelka v žalobě poukazovala na vady správního řízení jen v obecné rovině. Minimálně se měl zabývat tím, zda žalovaný ve správním řízení provedl dostatečné dokazování a zda jeho rozhodnutí bylo dostatečně odůvodněno. Konečně napadla i to, že správní orgán ani soud u ní neshledaly překážku vycestování, neboť stěžovatelka bude po návratu do vlasti vystavena administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů. Ze všech uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Závěrem stěžovatelka požádala o to, aby její kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek, neboť pro uplatňování svých práv u soudu potřebuje být nadále přítomna v České republice. O této žádosti soud nerozhodoval: samotné podání kasační stížnosti ve věci azylu spojené s návrhem na přiznání odkladného účinku totiž stačí k tomu, aby bylo žadateli o azyl uděleno vízum za účelem strpění pobytu podle § 78b zákona o azylu.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejprve je třeba konstatovat, že Nejvyšší správní soud nepřihlíží ke skutečnostem uplatněným až po vydání rozhodnutí, které kasační stížnost napadá (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Tvrzení o tom, že stěžovatelka je pronásledována jednak ze strany státu samotného, který je součástí zločineckých struktur, jednak ze strany soukromých osob, jejichž činy stát toleruje nebo proti nimž neposkytuje ochranu, a o tom, že patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur, jsou právě takovými skutkovými novotami. Soud se proto zabýval jen obecným poukazem na nesprávný právní výklad ustanovení § 12 zákona o azylu tak, jak byl obsažen již v žalobě, a ztotožnil se se závěry krajského soudu. Stěžovatelka se ve správním řízení nezmínila o jakýchkoli svých problémech s orgány veřejné moci

na Ukrajině, případně o tom, že by se na tyto orgány vůbec obrátila: naopak připustila, že ochranu u nich nehledala. Důvod stěžovatelčiny nečinnosti, jak jej uvedla ve správním řízení – totiž obavy z dalších výhrůžek a násilí – je pochopitelný; oběť trestného činu je však vždy v nevýhodném postavení vůči pachateli. Musí ale překonat svůj strach z případné další konfrontace s pachatelem a požádat o pomoc příslušné státní orgány, chce-li přispět k tomu, aby pachateli byla další trestná činnost znemožněna. Stěžovatelka si nemůže činit nárok na ochranu na mezinárodní úrovni, pokud ani neumožnila státním orgánům vlastní země, aby se její věcí zabývaly. Nepokusila-li se získat ochranu prostředky vnitrostátního práva, nemůže jí být poskytnuta ochrana formou azylu: ta je totiž až poslední možností v situaci, kdy všechny ostatní nástroje práva selhaly. Stěžovatelčin příběh navíc svědčí o projevech obecné kriminality, nikoli o činech azylově relevantních, tj. činech, které by ve svém souhrnu představovaly pronásledování ve smyslu zákona o azylu.

Stejným způsobem – tj. obecně – soud hodnotil i námitku nedostatečného dokazování v řízení před správním orgánem, neboť ta byla v žalobě formulována obecně bez bližšího odůvodnění. Jak už konstatoval krajský soud, správní orgán vycházel v řízení ze všech informací, které mu stěžovatelka poskytla v žádosti o udělení azylu, doplněné ručně psaným prohlášením o důvodech žádosti, a při pohovoru provedeném v souladu s § 23 zákona o azylu. Stěžovatelka odpověděla na všechny podrobné otázky, na konci pohovoru výslovně uvedla, že k věci již nemá co doplnit, a možnosti samostatného vyjádření tak nevyužila. Námitka nedostatečného odůvodnění správního rozhodnutí je pak nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.), neboť byla poprvé uplatněna až v kasační stížnosti.

Co se týče stížnostních námitek vytýkajících krajskému soudu to, že nepřezkoumal postup žalovaného ve správním řízení, Nejvyšší správní soud jim nepřisvědčil. Je sice pravda, že stěžovatelka namítla vady řízení toliko v obecné rovině, a krajský soud to také konstatoval; přesto se však stěžovatelčinými námitkami zabýval a procesní postup žalovaného přezkoumal. Tato stížnostní námitka nemá tedy žádný vztah k rozhodnutí napadenému kasační stížností. Soud má ostatně za to, že výskyt této námitky v kasační stížnosti nesvědčí o stěžovatelčině přesvědčení, že krajský soud nepřezkoumal postup správního orgánu, nýbrž o tom, že právní zástupce stěžovatelky opomněl při úpravě „formulářové“ kasační stížnosti vypustit dotčenou pasáž (což ke škodě věci činí v podáních adresovaných Nejvyššímu správnímu soudu opakovaně).

K tvrzením o tom, že by stěžovatelka byla po návratu vystavena pronásledování, resp. administrativní šikaně ze strany státních orgánů, Nejvyšší správní soud nepřihlížel (§ 109 odst. 4 s. ř. s.): stěžovatelka totiž tuto skutečnost, jíž poukazovala na nesprávnost výroku týkajícího se neexistence překážky vycestování, uvedla poprvé až v kasační stížnosti, tedy až poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí krajského soudu. Stěžovatelka vyjádřila obecný nesouhlas s výrokem o neexistenci překážky vycestování již v žalobě; Nejvyšší správní soud však s ohledem na obsah správního spisu konstatuje, že překážka vycestování u stěžovatelky dána není a že žalovaný nepochybil, když dospěl k tomuto závěru. Stěžovatelka se podle vlastního vyjádření obává „ohrožení života“ ze strany známých svého bývalého přítele; ohrožení života však zakládá překážku vycestování jen tehdy, je-li vyvoláno rasou, náboženstvím, národností či politickým přesvědčením žadatele o azyl, případně jeho příslušností k určité sociální skupině. Výhrůžky vůči stěžovatelce nebyly způsobeny žádnou z těchto jejích sociálních charakteristik, a nemohly proto vést správní orgán k jinému závěru, než jaký byl vysloven.

Nejvyšší správní soud tedy shledal všechny stěžovatelčiny námitky nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně (stěžovatelka) nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. března 2005

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu